

10. nasjonale konferanse om inkluderende læringsmiljø Scandic Hotell Lerkendal Trondheim, 20. – 21. oktober 2015

PROGRAM

Tirsdag 20. oktober

- 09:00**   **Oppmøte og registrering**
- 10:00**   **Åpning av konferansen**
Velkommen ved prorektor for utdanning ved NTNU, Berit Kjelstad. Innledning til konferansen fra Kunnskapsdepartementet v/ statssekretær Bjørn Haugstad
Praktisk informasjon
- 10:45**   **Introduksjon til tema: inkluderende læringsmiljø anno 2015**
Universitets – og høgskolesektoren er preget av fusjonsprosesser, omorganiseringer og stadig flere deler av organisasjonen får kjennskap til tilretteleggingsarbeid og problemstillinger som er sentrale for å inkludere studenter med funksjonsnedsettelse. Men hvordan kan vi øke kunnskapen og eierskapet til dette arbeidet? Hvordan påvirker den digitale satsingen i høyere utdanning vårt arbeid? Hvordan kan vi jobbe metodisk og kvalitetsmessig med et inkluderende læringsmiljø i 2015? Introduksjon til tema og dagens satsing av Universell
- 11:30**   **Lunsj**
- 12:30**   **Universell utforming av læring i høyere utdanning**
Hvordan kan man arbeide for å lage en inkluderende undervisning som ivaretar alle studenter, uavhengig av funksjonsevne og læringsstiler. CEO i CAST, David Rose, gir et unikt overblikk over universell utforming av læring og avslører konkrete tips til hvordan man kan starte dette arbeidet. (Foredraget er på engelsk).
- 13.30**   **Kaffe**
- 13:45**   **Dysleksi i høyere utdanning**
1. Et liv med dysleksi
Hindre og suksessfaktorer for gjennomføring av høyere utdanning og overgang til arbeid fra tidligere student med dysleksi, Line Lund.
2. Læringsstrategier og studieteknikk – en undervurdert tilrettelegging for studenter med dysleksi?
Hvordan man ved hjelp av studieteknikk og læringsstrategier kan kompensere for noen av vanskene mange av studenter med lese- og skrivevansker har, ved kursholder Espen Schönfeldt.

15.00 Kaffe med forfriskninger

15.15 Parallele sesjoner (95 min)

Deltakerne kan velge mellom tre sesjoner, hvor de må følge hele sesjonen

Parallele sesjoner

15.15 – 17.00

1. Universell utforming av læring – fra teori til praksis

Videreføring av plenumforedrag om universell utforming av læring i høyere utdanning om hvordan man kan jobbe med inkluderende undervisning i praksis. CEO i CAST , David Rose.

2. Dysleksi

2.1 Sakkyndig vurdering – fra utredning og rapport til tilrettelegging
Innlegg fra logopedisk senter i Trondheim kommune v/Eva Marie Granbo (30 min.)

2.2 Digitale skrivestøtteprogram

Presentasjon av digitale hjelpemidler for dysleksi – v/ Sverre Holbye fra Lingit. (30 min.)

2.3 Pedagogiske virkemidler og praktisk tilrettelegging

med eksempler fra Ingebjørg Dahl og Reidar Angell Hansen fra Tilretteleggingstjenesten v/ NTNU (30 min.)
(15 min. avsatt til spørsmål).

3. Mestring og gode overganger

3.1 Studieforbereende kurs i overgangen *til* høyere utdanning.
Presentasjon fra Thorvald Tangjerd Abrahamsen ved Høgskolen i Buskerud og Vestfold, Kristin Landmark fra NAV Vestfold og deltaker Line Cecilie Austgard fra kurset. (30 min.)

3.2 Gode overganger for utvekslingsstudenter med tilretteleggingsbehov (Show and tell).

Kari Omdahl, SIU. Hanne Refsdal, ANSA. Sander Henriksen, student UiB (30 min.)

3.3 Overgang fra høyere utdanning til arbeid.

Presentasjon fra Høgskolen i Sør-Trøndelag v/ Sissel Horghagen (30 min.)
(15 min. avsatt til spørsmål).

17.00 Programmet avsluttes kl. 17.00

19.00 Middag i restauranten på Scandic Hotell Lerkendal
NB: Mingling og velkomstdrikk i konferanseområdet fra 18.30

Onsdag 21. oktober

- 9.00**   **Universell tilgang til læring og arbeidsliv**
Geir Lippestad gir oss et annerledes perspektiv på tilretteleggingsarbeidet i høyere utdanning.
- 9.45**   **Kaffe**
- 10.00**   **Psykiske lidelser – fra symptom til diagnose**
Forskjeller på symptomer og diagnose og spørsmål om skikkethet v/ førsteamanuensis og overlege ved St.Olavs, Solveig Klæbo Reitan.
- 10.45**   **Det psykososiale læringsmiljøet for studenter med nedsatt funksjonsevne**
Truls Nedregård fra TNS Gallup presenterer sentrale statistikker og funn idet han sammenligner studenter med og uten funksjonsnedsettelse
- 11.30**   **Lunsj**
- 12.30**   **Parallele sesjoner (90 minutter).**
Deltakerne kan velge mellom tre sesjoner, hvor de må følge hele sesjonen
- 14.00**   **Kaffe**
- 14.15**   **Universell utforming av læringsmiljø**
Presentasjon av ny nettportal som skal gi faglig påfyll og gode eksempler på universell utforming av alle sider av læringsmiljøet: bygg- og uteområder, IKT, og læring og undervisning + videre tanker v/ Kjetil Knarlag fra Universell.

Programmet avsluttes kl. 14.45

1. Studenter med psykiske vansker

Samskipnaden tilbyr ulike mestringskurs for å bistå studentene med alt fra tidsplanlegging og selvutvikling til depresjoner. Rådgiver fra SiT Råd, Marit Rønning Lund deler sine erfaringer i møte med studentene og gir deltakerne mulighet til å delta på et kurs i stress- og tidsplanlegging. (90 min).

2. Mestring og gode overganger

2.1 Hørselshemmede i utdanning og arbeid

Briskeby kompetansesenter presenterer sitt arbeid med studenter som har hørselshemminger og studentkurset de arrangerer for å fostre mestring og bedre overganger til arbeidslivet. Innlegg av Prosjektleder Per Otto Dahl og prosjektmedarbeider Johanne Fossen (45 min).

2.2 Tilrettelegging for studenter som har vansker med å lese trykt tekst.

Direktør i Norsk- lyd og blindeskriftsbibliotek (NLB), Øyvind Engh, presenterer tilbudet de har til studenter med synshemming, dysleksi eller andre funksjonsnedsettelse som gjør det vanskelig å lese trykt tekst. (20 min)

(Tid til overs avsatt til spørsmål)

3. Universell utforming i høyere utdanning

3.1 Innovative undervisningsformer og universell utforming

Erfaringer fra både bak og foran kateteret med førstelektor Carl-Fredrik Sørensen og student Nora Tomas. (45. min inkl. spørsmål).

3.2 Appbibliotek for studenter med tilretteleggingsbehov.

Hilde Fresjarå fra NAV kompetansesenter for tilrettelegging og deltakelse presenterer app-oversikten og erfaring med bruk av sentrale applikasjoner for disse studentene. (45. min inkl. spørsmål).